

دستورالعمل مالکیت فکری، حق امتیاز انحصاری و ثبت اختراعات

دانشگاه علوم پزشکی البرز

مقدمه:

یکی از کارکردهای مهم مؤسسات علمی و پژوهشی، تولید علم و فناوری است که به عنوان دارایی فکری علاوه بر ارزش معنوی میتواند ارزش مادی نیز داشته و ایجاد درآمد نماید. مالکیت فکری بعنوان یکی از زیر ساختهای اساسی توسعه فناوری در قرن حاضر بوده و حمایت از حقوق مالکیت فکری در خلق نوآوریهای جدید و حمایت و تشویق مبدعین نقش عمدهای را برعهده دارد. عدم آشنایی با قوانین مالکیت فکری در بازارهای داخلی و بین المللی خسارات زیادی را از جمله افشا شدن فناوری در بازار هدف، استفاده رقا بدون پرداخت هیچگونه هزینههای در قبال دانش و خالقیت های فکری مبدعین حقیقی، دستیابی به نتایج حاصل از زحمات چندین ساله افراد دیگر را در پی خواهد داشت. بنابراین تبیین خط مشی و ضوابط مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی، از جمله الزامات موفقیت در تجاری سازی نتایج تحقیقات است.

این دستورالعمل، علاوه با نگاه به ضوابط اعلامی از سوی وزارت بهداشت، به تشریح نحوه حمایت از ایجاد داراییهای فکری، چگونگی تجاری سازی در قالب قراردادهای واگذاری حق امتیاز و تاثیر آن در ارتقای اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز می پردازد.

ماده ۱- اهداف تدوین دستورالعمل:

هدف دانشگاه علوم پزشکی البرز از تدوین این دستورالعمل برقراری ساختاری حمایتی برای فعالیت های علمی و بهره برداری انتفاعی از آن توسط دانشگاه و محققین در راستای ارتقاء سطح آموزش و پژوهش در کلیه سطوح و گسترش علم از طریق پژوهش های پایه و کاربردی می باشد. در مواردی که نتیجه یک فعالیت تحقیقاتی علمی قابل ارائه به صورت ابداع و اختراع که مستقیماً به جامعه سود می رساند باشد، هدف دانشگاه فراهم نمودن شرایط و بسترسازی برای دسترسی جامعه در کوتاه ترین زمان ممکن به این اختراعات است. این سیاست در جهت افزایش روح تحقیق، تقویت فعالیت های خلاقانه و افزایش مقاصد آموزشی و تحقیقاتی دانشگاه و بهبود اقتصاد کشور تدوین می گردد.

اهداف اختصاصی این دستورالعمل بر اساس دستورالعمل مالکیت فکری وزارت بهداشت عبارتند از:

۱- کمک به گسترش علم و جهت دهی به دارایی های فکری و نوآوری های حوزه سلامت

۲- حمایت از فعالیت های علمی و تحقیقاتی حوزه سلامت

۳- فراهم نمودن چهارچوب های لازم جهت بهره برداری انتفاعی محققین و موسسات علمی و پژوهشی از نتایج تحقیقات خود (تبدیل علم به ثروت)

۴- ترویج و تقویت فعالیت های خلاقانه و حرکت به سمت اهداف آموزشی، تحقیقاتی و فناوری دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی در حوزه سلامت

۵- حمایت از تحقیقات و فعالیت های علمی که منجر به ایجاد دارایی فکری گردد.

۶- تعیین اصول و چهارچوب کلی برای تقسیم منافع، تعهدات و سهم محقق و دانشگاه طی زمانی که مالکیت فکری منجر به حصول حق امتیاز می گردد.

۷- تقویت اتحاد و یکپارچگی و آزادی عمل در خلق ثروت از مالکیت فکری به منظور حمایت از تلاش ها و فعالیت های جامعه علمی

۸- تعیین یک چهارچوب مشخص در توسعه روابط اقتصادی دوجانبه و حمایت و ایجاد انگیزه در جهت توسعه نوآوری ها و افزایش سوددهی فعالیت های علمی

۹- مدیریت و سازماندهی نوآوری برای حفظ و حمایت از مالکیت فکری

۱۰- فراهم نمودن چهارچوب لازم، جهت فراهم آوردن امکان سرمایه گذاری در بخش تحقیقات کاربردی

۱۱- تشویق و اطلاع رسانی به محققین برای استفاده از نظام مالکیت فکری و جلوگیری از هرگونه تبعیض در بهره برداری و قانونمندی آن

۱۲- شناسایی و معرفی ظرفیت های موجود در داخل و خارج کشور برای توسعه فناوری

ماده ۲- مفاهیم:

در این دستورالعمل، کلیه تعاریف مالکیت فکری، اختراع، نوآوری (ابداع)، ثبت دارایی های فکری، مخترع، گواهینامه اختراع، مالک اختراع و حق امتیاز، مطابق قوانین، اسناد بالادستی و قوانین کشور تعریف و ارائه شده اند. لازم به ذکر است منظور از دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی البرز می باشد

۲-۱- **دارایی فکری:** به داراییهای حاصل از خلاقیتهای فکری انسان اطلاق می گردد که عمدتاً در دو زمینه ی کلی صنعتی مانند اختراعات، طرح صنعتی، علائم و نام های تجاری و یا علمی، ادبی و هنری مانند آثار مکتوب، نمایش و آثار ادبی هنری و نرم افزارهای رایانه ای می باشد. هریک از دارایی های فکری هم ایجاد حقوق معنوی (برای مالک اسمی و پدید آورنده دارایی فکری) و هم ایجاد

حقوق مادی (برای صاحب امتیاز بهره برداری) می نماید. حقوق مادی ایجاد شده می تواند به صورت کسب پروانه، مجوز تولید و یا انعقاد قرارداد کسب منافع از حق امتیاز، از طریق پیشبرد یک روش و یا توسعه فرآیندی حاصل شود (حتی اگر منجر به ثبت دارایی فکری نزد مراجع قانونی نشود). همچنین، چنانچه پدیدآورنده دارایی فکری به واحد دیگری منتقل گردد و همکاری وی با دانشگاه خاتمه یابد، حقوق مادی وی همچنان محفوظ است، مگر این که به نحوی دیگری در قرارداد همکاری، مشخص شده باشد.

۲-۲- پدیدآورنده دارایی فکری: در اینجا به فرد یا افراد حقیقی اطلاق می گردد که یکی از مصادیق دارایی فکری را از طرق ذیل ایجاد کرده باشند:

۲-۲-الف - دارایی فکری در قلمرو وظایف استخدامی یا اجرای قرارداد و یا تعهدات پدیدآورنده آن باشد. ایده های اعضای هیات علمی و یا کارکنان که در قالب پایان نامه یا طرح پژوهشی و موارد مشابه ارائه می گردد در صورتی مشمول این بند خواهد بود که برای آن ایده قرارداد جداگانه ای با دانشگاه منعقد شده باشد.

۲-۲-ب - دارایی فکری درون قلمروی وظایف پدیدآورنده آن قرار نمی گیرد با این وجود دارایی فکری مرتبط با فعالیت های علمی و فناوری در دانشگاه می باشد.

۲-۳- واگذاری امتیاز بهره برداری از دارایی فکری : قراردادی بین مالک دارایی فکری و متقاضی بهره برداری از آن مالکیت است که به موجب آن، متقاضی در قبال پرداخت مبلغی (به صورت درصدی از درآمد خالص حاصل از فروش محصول و یا مبلغی ثابت و یا روش های دیگر)، مجوز بهره برداری از مالکیت فکری را بدست می آورد. این واگذاری می تواند انحصاری یا غیر انحصاری باشد.

چنانچه دانشگاه یا پدید آورنده دارایی فکری نتواند و یا تمایلی برای مشارکت در ثبت، کسب مجوزهای لازم و یا بهره برداری از دارایی فکری نداشته باشد، می تواند حقوق خود را طی موافقت نامه ای به طرف مقابل واگذار نماید که جزئیات آن در مذاکرات بین دانشگاه و پدیدآورنده دارایی فکری تعیین و به صورت مکتوب تدوین خواهد شد. در صورتی که دانشگاه به هردلیل حقوق مربوط به دارایی فکری را به پدید آورنده آن واگذار نماید، توصیه می گردد در قرارداد واگذاری، مجوز استفاده دانشگاه از آن دارایی فکری برای مقاصد تحقیقاتی و آموزشی به صورت غیرانحصاری، غیرقابل واگذاری و بدون نیاز پرداخت حق امتیاز لحاظ گردد.

۲-۴- حامی: افرادی حقیقی یا حقوقی (اعم از دولتی یا غیر دولتی) هستند که در کنار دانشگاه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری (معمولاً از طریق حمایت مالی) سهیم میباشند. چنانچه فعالیت علمی خاصی با حمایت سرمایه گذار خارج دانشگاه منجر به محصول تجاری و یا دارایی فکری شود، حقوق مادی و معنوی سرمایه گذار، دانشگاه و پدیدآورنده دارایی فکری و همچنین نحوه ی بهره برداری

اقتصادی و میزان حق امتیاز آن ها از دارایی فکری حاصله، در قرارداد همکاری منعقدہ تعیین می گردد. بدیهی است اگر دانشگاه براساس قراردادی تمام یا بخشی از مالکیت فکری حاصله را به دیگری اعطا نماید، حقوق مخترع مربوطه و حامی نیز در قرارداد مذکور و با توافق پدیدآورنده دارایی فکری لحاظ خواهد شد.

۲-۵- انتقال فناوری: عبارت است از انتقال دانش به بنگاه های تجاری و سپس بازار هدف جهت استفاده عمومی، هنگامی که پدیدآورندگان دارایی فکری یا دانشگاه برای انتقال فناوری اقدام می نمایند، سهم دانشگاه از منافع حاصل، به نسبت سهم در گواهی ثبت اختراع با توجه به میزان نقش آن در تجاری سازی تغییر می یابد و با نظر کمیته مالکیت فکری و توافق پدیدآورنده (در صورت اقدام توسط پدیدآورنده)، تعیین خواهد شد. سهم باقیمانده با توافق پدیدآورندگان یا به نسبت تعیین شده در گواهی ثبت اختراع، بین مالکین تقسیم خواهد شد. در مواردی که مالک اسمی دارایی فکری سهمی در حق بهره برداری آن ندارد و صد درصد سهم در اختیار دانشگاه به عنوان کارفرما می باشد (مشمولین بند ۲-۲-الف)، دانشگاه جهت تشویق این افراد می تواند با مجوز کمیته مالکیت فکری، قسمتی از منافع حاصل از انتقال فناوری را به آن ها اختصاص دهد. در هر صورت حقوق معنوی پدیدآورنده محفوظ خواهد بود.

ماده ۳- ساختار اجرایی:

۳-۱- واحد مالکیت فکری

کلیه ی امور مربوط به مالکیت فکری توسط واحد مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه و بر اساس فرمت های ارائه شده توسط وزارت بهداشت انجام خواهد شد.

۳-۱-۱- یکی از مدیران مرتبط با فناوری یا با تایید هیات امناء مدیر مستقلى برای تصدى دفتر مالکیت فکری در نظر گرفته می شود. مدیر واحد مالکیت فکری می تواند از بین اعضای هیات علمی دانشگاه و از طرف معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه منصوب می شود.

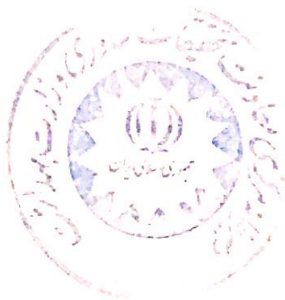
۳-۱-۲- این واحد باید حداقل یک کارشناس آموزش دیده در زمینه مالکیت فکری داشته باشد.

۳-۱-۳- مدیر واحد مالکیت فکری باید آشنایی با مبانی، اصول و روش های اجرایی مالکیت فکری داشته باشد.

۳-۲- شرح وظایف واحد مالکیت فکری

۳-۲-۱- جمع آوری اطلاعات دارایی های فکری پدید آمده در دانشگاه از طریق تعامل با واحد های مختلف دانشگاه و ثبت و نگهداری

مدارک مربوط به ثبت دارایی های فکری

۳-۲-۲- مشاوره درباره ی نحوه ی حفاظت و ثبت دارایی فکری و همکاری در تنظیم ادعا نامه های ثبت اختراع برای افرادی که در این خصوص با دانشگاه در ارتباط هستند.

۳-۲-۳- تنظیم دستور کار و تشکیل منظم جلسات کمیته مالکیت فکری و نوآوری

۳-۲-۴- ابلاغ و اجرای مصوبات کمیته مالکیت فکری و نوآوری

۳-۲-۵- مشارکت در کمیته هماهنگی مالکیت فکری کلان منطقه با حضور مسئولین واحد های مذکور با مدیر دبیر کلان منطقه به منظور همکاری و تبادل تجربیات و توانمند سازی واحد های مذکور در دانشگاه های عضو

۳-۲-۶- برنامه ریزی برای آموزش مالکیت فکری جامعه هدف و داوران و برگزاری کارگاه های مورد نیاز

۳-۲-۷- داوری اختراعات توسط داوران آموزش دیده و مورد تایید وزارت بهداشت در مواردی که دانشگاه به عنوان مرجع استعلام می باشد

۳-۲-۸- نظارت بر کار داوران و گزارش تخلف آنان به هیئت های رسیدگی به تخلفات دانشگاه

۳-۲-۹- اخذ تعهد محرمانگی برای داوران کارشناسان و مدیرانی که با ادعا نامه های اختراع دیگران سر و کار دارند (جهت افشای دارایی فکری توسط پدید آورنده آن برای واحد مالکیت فکری)

۳-۲-۱۰- نظارت بر قرار دادها و موافقت نامه ها در جهت کسب پروانه و بهره برداری از دارایی فکری و ارجاع آن به شورای فناوری جهت تصویب نهایی

۳-۲-۱۱- هماهنگی در خصوص اطلاع رسانی و انتشار دستاوردها اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی با ذکر نام دانشگاه در صورت لزوم انتشار، در شرایطی که قابلیت ثبت داشته ولی مراحل ثبت اختراع آن تکمیل نشده است

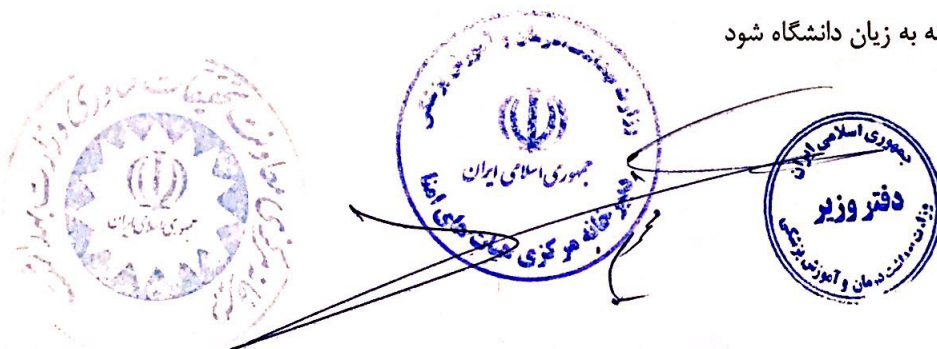
۳-۲-۱۲- پرداخت سهم دانشگاه و نیز تقبل تمام یا قسمتی از سهم پدید آورنده دارایی فکری از هزینه ثبت آن با مجوز کمیته مالکیت فکری و هیئت امنا

۳-۲-۱۳- ارتباط و همکاری با نهاد ها و سازمان های داخلی و خارجی در راستای انجام وظایف محوله

۳-۲-۱۴- اقدام به ثبت دارایی فکری در مواردی که پدید آورنده تمایلی به ثبت آن ندارد و یا در بازه ی مهلت شش ماهه از افشای دارایی فکری در شرایطی که منافع دانشگاه ثبت آن را ایجاب کند

۳-۲-۱۵- گزارش متخلفین از مقررات مالکیت فکری و اعلام ضرر و زیان دانشگاه به اداره حقوقی جهت تادیه خسارت، نظیر پنهان کردن قرارداد با محل دیگری که مانع واگذاری کلیه حقوق به دانشگاه شود و یا افشای عمومی دارایی فکری بدون هماهنگی با واحد

مالکیت فکری و به صورتی که به زیان دانشگاه شود

بدیهی است کسانی که در حفظ حقوق دانشگاه کوتاهی نمایند از حمایت مادی و معنوی از دارایی فکری محروم می شوند.

۳-۳ کمیته مالکیت فکری و نوآوری

سیاستگذاری، برنامه ریزی، تدوین محتوا و تصمیم گیری درمورد مالکیت فکری در دانشگاه توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه انجام می شود. اعضای کمیته با پیشنهاد معاون تحقیقات و فناوری و حکم رئیس دانشگاه برای مدت ۲ سال انتخاب می شوند و این مدت قابل تمدید خواهد بود.

۳-۳-۱- ترکیب اعضای کمیته مالکیت فکری دانشگاه به شرح زیر می باشد:

- معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه: رئیس کمیته
- مدیر توسعه فناوری سلامت دانشگاه: جانشین رئیس کمیته
- مسئول مرتبط با مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه: دبیر کمیته
- مسئول دفتر حقوقی دانشگاه یا یک نفر حقوقدان آشنا با مالکیت فکری
- سه نفر اعضای حقیقی خبره در زمینه مالکیت فکری که حداقل یک نفر از اعضای هیأت علمی همان دانشگاه می باشد .
- دانشگاه می تواند از سایر ارگان ها نظیر اتاق بازرگانی نیز استفاده نماید.
- مدیر ارتباط با صنعت یا مسئول تجاری سازی
- مدیر یکی از مراکز رشد یا پارک علم و فناوری
- مدیر آموزش یا تحصیلات تکمیلی دانشگاه
- مدیر دفتر استعداد درخشان دانشگاه
- نماینده کمیته یا شورای دانشگاه نسل سوم
- نماینده ی معاونت غذا و دارو

الف- حضور معاون تحقیقات و فناوری یا مدیر توسعه فناوری دانشگاه به عنوان رئیس جلسه الزامی است

ب- در دانشگاه هایی که عناوین فوق عینا وجود ندارد مسئول واحد معادل آن معرفی خواهد شد

ج- جلسه کمیته با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته و دستور کار کمیته با رای اکثریت حاضر در جلسه مصوب می گردد

تبصره ۱- کمیته مالکیت فکری و نوآوری موظف است در هر حوزه تخصصی و با توجه به دستور کار کمیته از افراد صاحب نظر و

متخصص در زمینه موضوع آن جلسه دعوت به عمل آورد

۳-۳-۱- شرح وظایف کمیته مالکیت فکری و نوآوری

۱. وظایف اصلی کمیته مالکیت فکری به شرح زیر میباشد:
۲. تدوین سیاست مالکیت فکری دانشگاه و ارجاع به هیئت امنای جهت تایید نهایی
۳. تعیین سهم دانشگاه و هریک از ذی نفعان در گواهی های ثبت اختراع یا منافع حاصل از دارایی های فکری با در نظر گرفتن معیار هایی مانند میزان اتکای دارایی فکری حاصله بر امکانات و منابع دانشگاه و یا فکر پدید آورنده آن و با توجه به شرایط اقتصادی و با رعایت قوانین و مقررات کشور و بر اساس خط مشی مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه
۴. حل اختلاف بین استاد و دانشجو یا مجری طرح و سایر ذی نفعاندر خصوص تقسیم سهم هریک از پدید آورندگان دارایی فکری در مواردی که دانشجو یا همکاران طرح پژوهشی صورتجلسه تقسیم سهم افراد را که توسط استاد یا مجری طرح تنظیم شده نپذیرفته اند
۵. بررسی مدارک و تایید ادعای پدید آورنده دارایی فکری مبنی بر عدم استفاده موثر از منابع و امکانات دانشگاه در ایجاد دارایی فکری جهت اعلام مکتوب توسط دانشگاه به مدعی
۶. مجوز استفاده از آرم و نام دانشگاه و تعیین شرایط آن جهت انعقاد در طی قرارداد جدا گانه (در صورت اعطای مجوز استفاده از لوگو دانشگاه ، رویالیتی اخذ گردد).
۷. دستور منع افشای عمومی دارایی فکری در مواردی که بنا به تشخیص واحد مالکیت فکری، این کمیته افشای دارایی فکری را مانع ثبت آن و باعث زیان دانشگاه می داند
۸. تعیین امتیازات مربوط به مقاله ای که فراغت دانشجو یا ارتقای محقق منوط به انتشار آن بوده لیکن توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری به دلیل محدودیت های ناشی از منع افشای اختراع منع شده باشد
۹. تصمیم گیری در خصوص نحوه ی تقسیم منافع در قرارداد پژوهشی در صورتی که در قرار داد مشخص نشده باشد
۱۰. تعیین نسبت سهم دانشگاه در دارایی فکری در صورتی که سرمایه گذار شخص حقیقی یا حقوقی غیر از دانشگاه اصلی محل تحقیق باشد یا در انجام آن مراکز مختلف سهیم باشند مگر اینکه قبلا به شکل دیگری تفاهم کرده باشند
۱۱. تعیین نسبت سهم هر دانشگاه در دارایی فکری در صورتی که چند دانشگاه مختلف در آن سهیم باشند توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری دانشگاهی است که طرح در آن به تصویب رسیده بوده است مگر اینکه قبلا به شکل دیگری

تفاهم کرده باشند

۱۲. تصمیم گیری در مورد سهم دانشگاه در خصوص سایر مصادیق مالکیت فکری مانند آثار مکتوب، هنری، نرم افزار ها، نشان تجاری و با توجه به نقش دانشگاه و پدید آورنده در ایجاد دارایی فکری و در نظر گرفتن قوانین مربوطه
۱۳. تصمیم گیری در خصوص افزایش سهم در گواهی ثبت اختراع برای تشویق دانشجویان پدید آورنده دارایی فکری که از مزایای تحصیل رایگان استفاده نمی کنند و با توجه به شهریه ی پرداختی
۱۴. تعیین هزینه داوری اختراعات و ارسال آن به هیئت امنای جهت تایید نهایی
۱۵. تصمیم گیری در خصوص سایر موارد مرتبط با مالکیت فکری که در مقررات فعلی پیش بینی نشده است

۵- تعهدات پدید آورندگان دارایی فکری

پیشنهاد می گردد از تمام کسانی که فعالیت آن ها در دانشگاه می تواند به ایجاد دارایی فکری گردد اعم از هیئت علمی، دانشجو، پژوهشگر، فناور و ، تعهد مبنی بر رعایت حقوق مالکیت فکری و حقوق دانشگاه و تعهداتی شامل موارد ذیل گرفته می شود:

- الف) چنانچه طی فعالیت فرد، دارایی فکری با قابلیت ثبت پدید آید و یا منافعی از ثبت دارایی فکری، انتشار آن و یا سایر روش ها متوجه محقق یا پدید آورنده دارایی فکری شود، دانشگاه را مطلع نماید.
- ب) نسبت به افشای دارایی فکری برای واحد مالکیت فکری اقدام نموده و با هماهنگی این واحد، نسبت به ثبت آن اقدام نماید. همچنین بعد از ثبت دارایی فکری، اطلاعات مربوط به ثبت آن را به منظور نگهداری، برای دانشگاه ارسال نماید. هرگونه اطلاع رسانی و انتشار دستاوردها اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی، پس از درخواست ثبت دارایی فکری توسط پدید آورندگان آن باید پس از طی مراحل ثبت اختراع صورت پذیرد مگر با مجوز دانشگاه.
- ج) طی یکسال پس از ثبت اختراع، برای تجاری سازی دارایی فکری اقدام نماید و در صورت عدم اقدام، دانشگاه با رعایت حقوق مادی پدید آورنده می تواند راسا نسبت به تجاری سازی یا فروش یا واگذاری آن اقدام نماید.
- د) چنانچه فرد مشمول این خط مشی باشد و طرف قرارداد با محل دیگری نیز باشد (که مانع واگذاری کلیه حقوق به دانشگاه شود) وظیفه دارد که قبل از امضای هر نوع تعهد یا قرارداد، موضوع را به اطلاع معاونت پژوهشی و واحد مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه برساند تا با توافق دانشگاه و موسسه ذیربط، حقوق طرفین لحاظ گردد.

ماده ۶- ضوابط اجرایی :

۱-۶- این دستورالعمل و ضوابط برای تمام افراد شاغل در دانشگاه (اعم از اعضای هیات علمی، دانشجویان، کارشناسان) و بطور کلی هر فردی که از تسهیلات، اعتبارات و امکانات این دانشگاه (در راستای انجام یک فعالیت تحقیقاتی در طی زمان معینی که با دانشگاه همکاری دارد) استفاده نماید، حاکم می‌باشد و هرگونه دستاوردی در طی این فعالیت اعم از داده، اختراع، وسیله و مشابه آن را شامل می‌شود. لازم است همه افراد فوق در چارچوب قراردادهای پروژه‌های تحقیقاتی، در تعهد نامه‌ای رعایت مفاد این دستورالعمل و ضوابط را قبول و امضا نمایند.

۲-۶- ارزیابی و سنجش علمی مالکیت فکری مورد ادعا توسط ارجاع به یکی از مراجع استعلام سازمان ثبت اسناد قوه قضائیه انجام می‌شود.

۳-۶- دانشگاه در نتایج مادی از هرگونه دارایی فکری که بر اثر فعالیت فردی یا گروهی با استفاده از امکانات، تجهیزات و یا اعتبارات دانشگاه انجام شود، دارای حق خواهد بود، مگر اینکه در قرار داد شرایط دیگری ذکر شده باشد.

۴-۶- افرادی که فعالیت آنها با استفاده از امکانات، تجهیزات و یا با کمک بودجه دانشگاه، منجر به ایجاد نوعی از دارایی فکری گردد موظفند در اسرع وقت و قبل از هرگونه افشا اطلاعات مربوط برای سایرین و یا اقدام به ثبت و نشر آنها، معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه را در جریان قرار داده و اطلاعات مربوط را برای آن واحد افشا نموده و هماهنگی لازم را با آن بعمل آورند. رعایت این امر در قراردادهای همکاری بین افراد و دانشگاه مورد تاکید قرار می‌گیرد.

۵-۶- کارکنان دانشگاه و اعضای هیات علمی منصوب از سوی دانشگاه، موظف به عدم افشاء اسرار، توصیفات و داده‌های مالکیت فکری بوده و ملزم به رعایت جوانب امانت داری در مورد اطلاعات ارائه شده مربوط به مالکیت فکری توسط طرف قرارداد هستند.

۶-۶- میزان سهم هریک به تفکیک در گواهی نامه ثبت، به هنگام تقدیم اظهار نامه ثبت قید خواهد شد.

۷-۶- چنانچه پدیدآورنده/پدیدآورندگان ادعا نمایند که دارایی فکری، بدون استفاده موثر از منابع و امکانات دانشگاه حاصل شده است، در صورت بررسی مدارک و پذیرش ادعای مذکور توسط کمیته مالکیت فکری، دانشگاه بصورت مکتوب اعلام مینماید که ادعایی را مبنی بر مالکیت آن دارایی فکری ندارد.

۸-۶- هر شخصی که مدعی وجود یا مقتضیات یکی از موضوعات مالکیت فکری متناسب با رسالت دانشگاه باشد، میتواند درخواست مشارکت در اثبات، ایجاد، ثبت یا بهره برداری از آن را به معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه تقدیم نماید. درخواست شامل تمامی داده‌ها، توصیفات، ترسیمات، اسناد و مدارک و هرآنچه که برای دستیابی به ثبت مالکیت فکری لازم است می‌باشد. در مواردی که حسب تشخیص معاون تحقیقات و فناوری، حضور مدعی جهت تبیین و توضیح داده‌های مربوط به مالکیت فکری ضروری است، باید در محل و زمان تعیین شده حاضر شوند.

۹-۶- مدعی پیش از ثبت مالکیت فکری، بدون مجوز کتبی دانشگاه، با هیچ دستگاه اجرایی در معنی ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری یا اشخاص موضوع حقوق خصوصی، هیچ گونه اقدامی جهت مذاکره، انعقاد قرارداد، ثبت، بهره برداری و تجاری سازی در مورد مالکیت فکری انجام نخواهد داد؛ در غیراین صورت و همچنین در مواردی که به علت تقصیر مدعی، اقدام به انتشار یا ارائه ی مطالب علمی مربوط به مالکیت فکری شود، دانشگاه، مالک و دارنده مالکیت فکری مورد ادعا گردیده و حق تقدیم اظهار نامه و ثبت مالکیت فکری به نام دانشگاه را به مرجع صلاحیت دار خواهد داشت، در غیر اینصورت دانشگاه میتواند موضوع را از طریق قانونی پیگیری نماید.

۱۰-۶- میزان سهم دانشگاه، پدیدآورنده/پدیدآورندگان و حامی و نیز امکان استفاده و بهره برداری آنها از دارایی فکری حاصله، در قرارداد همکاری منعقد تعیین میگردد. در کارهای گروهی، درصد سهم کلیه افرادی که در ایجاد یک دارایی فکری مشارکت داشته اند باید قبل از ارایه درخواست تقاضای ثبت، بصورت مکتوب مشخص گردد. در صورت عدم توافق و در مواردی که درصد سهم هریک از افراد مزبور مشخص نشده باشد، منافع حاصله بصورت مساوی بین آنها تقسیم خواهد شد.

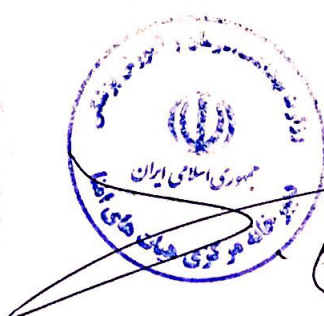
۱۱-۶- دانشگاه در موضوعات مالکیت فکری پدید آمده، ممکن است برحسب مورد پدیدآورنده، شریک، مالک یا بهره بردار از حقوق باشد. در هر حال در قراردادهای تنظیمی مالکیت فکری باید سهم دانشگاه در مالکیت فکری معلوم باشد.

۱۲-۶- در مواردی که مالکیت فکری بین دانشگاه و شخص دیگر مشترک است، در صورت ثبت و صدور گواهینامه ی مربوطه از سوی مرجع صلاحیت دار، مالکیت فکری، به صورت مال مشاع بین دانشگاه و شخص دیگر بوده و تعیین حقوق مادی و معنوی ناشی از آن توسط کمیته مالکیت فکری انجام خواهد شد. تصرفات حقوقی یا مادی طرفین در مالکیت فکری، براساس گواهینامه، تابع قواعد مربوط به مال مشاع و عقد شرکت مدنی خواهد بود.

۱۳-۶- در صورت ثبت هریک از طبقات مالکیت فکری که نتیجه ی اشتراک دانشگاه با شخص یا اشخاص دیگر در بوجود آمدن آن یا ثمره بهره گیری از نیروی انسانی یا تجهیزات یا تامین مالی دانشگاه میباشد، دانشگاه با شخص یا اشخاص دیگر بر حسب مورد، پدیدآورنده مشترک آن یا مالک یا بهره بردار انحصاری یا غیر انحصاری حقوق ناشی از مالکیت فکری خواهد بود.

۱۴-۶- در صورتی که برای پدید آوردن مالکیت فکری، تجهیزاتی از محل اعتبارات دانشگاه تهیه شده باشد، آن تجهیزات با رعایت مقررات مربوط، اموال اختصاصی دانشگاه خواهد بود.

۱۵-۶- به منظور تبیین حقوق دانشگاه، پیش از اقدام در آن موارد، قراردادی متناسب با هریک از موضوعات توسط واحد حقوقی مالکیت فکری با طرف دیگر منعقد شده و نتیجه از سوی معاون تحقیقات و فناوری به کمیته مالکیت فکری دانشگاه جهت تصویب اطلاع داده می شود.

۶-۱۶- تخلف یا تقصیر مدعی مانع از دادخواهی دانشگاه در دادگاه در جبران تمام ضرر و زیان های مادی و معنوی و همچنین منافع تقویت شده و احتمالی دانشگاه نخواهد بود.

۶-۱۷- چنانچه تخلف کارکنان و اعضای هیات علمی منصوب، حسب تشخیص کمیته مالکیت فکری و یا شورای فناوری دانشگاه موجب خسارات مادی یا معنوی به دانشگاه شود، دانشگاه میتواند موضوع را از طریق قانونی پیگیری نماید.

۶-۱۸- اعضا، کارشناسان و اعضای کمیته مالکیت فکری و اشخاصی که به نحوی به داده های مربوط به مالکیت فکری دسترسی می یابند، مشمول تبصره ذیل خواهند بود:

تبصره ۲: در صورت ادعای تخلف از سوی صاحبان ایده، کمیته مالکیت فکری بدون حضور و رای آن عضو، به موضوع رسیدگی مینماید؛ و در صورت اثبات تخلف، ذینفع میتواند علیه او در دادگاه صلاحیت دار دادخواهی نماید.

ماده ۷- درصد مالکیت دانشگاه برای انواع داراییهای فکری :

۷-۱- دارایی فکری ناشی از سرمایه گذاری و یا اختصاص بودجه از سوی دانشگاه

۷-۲- دارایی فکری ناشی از اعطای تسهیلات از سوی دانشگاه با بازپرداخت

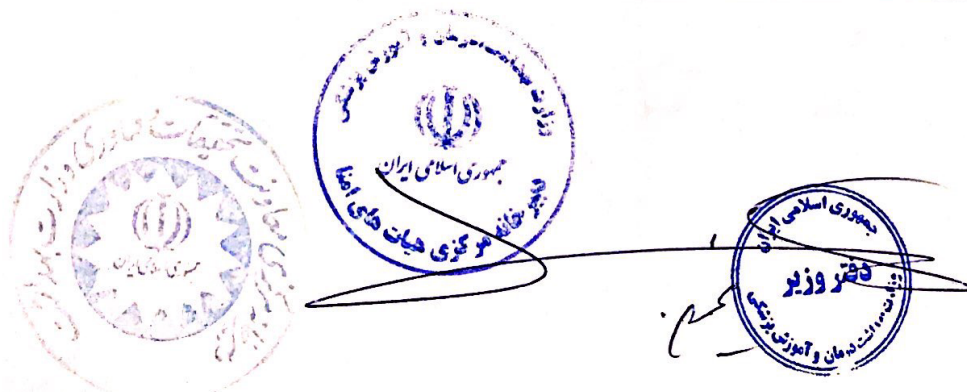
۷-۳- دارایی فکری ناشی از اجرای قراردادهای ارتباط با صنعت و دارایی فکری ناشی از حمایت و اختصاص اعتبار خارج از دانشگاه از جمله سازمانها و دستگاههای دولتی و حمایتی و یا شرکتهای و موسسات خصوصی.

۷-۴- دارایی فکری ناشی از پایان نامه ها و رساله های دانشجویی

درصد مالکیت دانشگاه، پدیدآورنده / پدیدآورندگان و حامی در خصوص انواع دارایی فکری به شرح ذیل می باشد:

جدول ۱

نوع دارایی فکری	درصد مالکیت		حامی
	دانشگاه	پدیدآورندگان	
1-7	تا ۱۵	حداقل ۸۵	به نسبت درصد تامین منابع از سهم دانشگاه به مالکیت حامی درخواهد آمد
2-7	تا ۵	حداقل ۹۵	
3-7	۱۰	۹۰	در خصوص انواع دارایی های فکری، کمیته مالکیت فکری دانشگاه با توجه به نقش دانشگاه، پدید آورندگان و حامی در مورد سهم آنان تصمیم گیری خواهد کرد.
4-7	تا ۵	حداقل ۹۵	

تبصره: سهم پدید آورندگان در بند ۷-۴ به صورت ۸۰ درصد استاد و ۲۰ درصد دانشجو تعیین یا تقسیم می گردد و البته رأی نهایی در این خصوص توسط کمیته مالکیت فکری صادر می شود.

ماده ۸ تجاری سازی و کسب درآمد :

۸-۱- موضوع تجاری سازی داراییهای فکری، از طریق دانشگاه و با هماهنگی و نظر پدیدآورندگان صورت می پذیرد. پدیدآورندگان موظفند جهت هماهنگی بیشتر و اقدام یکپارچه، هرگونه اقدام در این خصوص را از طریق دانشگاه و با هماهنگی دفتر مالکیت فکری و ارتباط با صنعت انجام دهند.

۸-۲- جهت تجاری سازی و درآمد زایی از داراییهای فکری، از طریق مدلهای ذیل عمل میگردد:

۸-۲-۱- مشارکت درآمد از طریق واگذاری حق بهره برداری: در این مدل، دانشگاه طی قراردادی حق بهره برداری از یک دارایی فکری را بصورت انحصاری و یا غیر انحصاری به یک شرکت ثالث واگذار نموده و درصدی از فروش و درآمد محصول را کسب مینماید.

۸-۲-۲- فروش حق امتیاز: در این مدل، گواهی نامه (لایسنس) دارایی فکری و حق بهره برداری از آن بطور کامل به یک شرکت ثالث با مبلغ مشخص فروخته می شود.

۸-۲-۳- تاسیس شرکت دانش بنیان: ممکن است جهت تجاری سازی و کسب درآمد از یک دارایی فکری، کمیته مالکیت فکری دانشگاه تصمیم به تاسیس یک شرکت دانش بنیان بگیرد، لذا دانشگاه و پدیدآورندگان نسبت به درصد مالکیت خود در دارایی فکری، در شرکت تازه تاسیس سهام دار میگرددند. سهم سرمایه گذار مالی (در صورت نیاز به سرمایه گذاری) نیز بصورت جداگانه در سهام شرکت منظور میگردد.

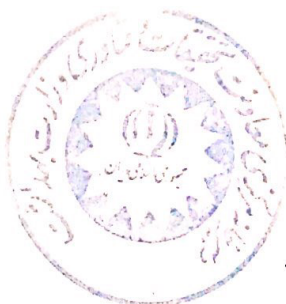
۸-۳- در هر مورد از داراییهای فکری، شرایط عقد قرارداد واگذاری حق امتیاز یا فروش و یا تاسیس شرکت دانش بنیان، توسط کمیته مالکیت فکری پیشنهاد میشود. هرگونه اقدام در این خصوص، منوط به تصویب در کمیته مالکیت فکری دانشگاه میباشد.

۸-۴- مدلهای کاری کسب درآمد از داراییهای فکری و درصد سهم دانشگاه و پدید آورندگان و شرکت ثالث، در قراردادهای فی ما بین تعیین و مشخص میگردد.

۸-۵- این دستورالعمل با تغییر قوانین ملی و تعهدات بین المللی کشور سازگار بوده و در صورت تغییر در آنها، مورد بازنگری قرار خواهد گرفت.

ماده ۹- حمایت ها و تشویق های دانشگاه:

۹-۱- حمایت ها و تشویق های دانشگاه در قبال ثبت اختراع داخلی:

۹-۱-۱- هزینه حق شارژ سالانه ثبت اختراعاتی که دانشگاه در آن سهمیم است، به طور کامل توسط دانشگاه پرداخت می شود (صرفاً ۵ سال اول ثبت)، سایر هزینه ها از جمله تشکیل پرونده، ارزیابی اختراع، انتشار آگهی در روزنامه رسمی، پست و غیره بر عهده مخترع است.

۹-۱-۲- در دعوای حقوقی مرتبط با اختراعات ثبت شده که مالکیت فکری دانشگاه در آن لحاظ شده، کل هزینه های دادرسی اختراع توسط دانشگاه پرداخت خواهد شد.

۹-۱-۳- به اختراعاتی پاداش و امتیاز تشویقی تعلق می گیرد که دانشگاه از امتیازش بهره مند شود. (مطابق جدول ۱) تبصره ۵: در صورتی که در اختراعات ثبت شده سهم دانشگاه تعیین نشده باشد می توان طبق جدول ۱ از طریق دفاتر اسناد رسمی انتقال سهم برای دانشگاه صورت پذیرد، در این صورت به صاحب اختراع امتیاز تشویقی تعلق خواهد گرفت.

۹-۱-۴- هر مورد اختراع ثبت شده که منجر به تجاری سازی شود، عضو هیات علمی مشمول حداکثر ۵۰ امتیاز پژوهشی (به تشخیص کمیته مالکیت فکری) خواهد شد.

۹-۱-۵- به ازای هر داوری اختراع داخلی که توسط اعضای هیات علمی انجام می شود، یک امتیاز پژوهشی (تا سقف ۱۰ امتیاز) به عنوان امتیاز پژوهشی اعمال خواهد شد.

تبصره ۶: اختراعاتی که به مراجع دیگر (به غیردانشگاه) ارجاع شده و مورد تایید آن مرجع واقع شود، در صورتی که دانشگاه در مالکیت فکری آن سهمیم باشد، مابه التفاوت هزینه داوری برای شخص حقیقی و حقوقی پس از ارائه رسید بانکی پرداخت هزینه، توسط دانشگاه پرداخت می شود.

۹-۲- حمایت ها و تشویق های دانشگاه از ثبت اختراع خارجی:

۹-۲-۱- در صورت ثبت اختراع خارجی در کشورهای آمریکا، ژاپن و اتحادیه اروپا (گرنه نهایی)، مشروط به درج نام دانشگاه به عنوان مالک اختراع، به میزان ۵۰ امتیاز پژوهشی برای اعضای هیات علمی دانشگاه لحاظ خواهد شد.

تبصره ۷: نام و نشانی مخترع/مخترعان در بخش Inventor ذکر می شود و نام و نشانی دانشگاه در بخش Assignee ذکر خواهد شد. در این صورت بعد از ثبت اختراع، طی قرارداد داخلی فیما بین دانشگاه و مخترع/مخترعان، در صورت تجاری سازی، ۷۵ درصد درآمد ناشی از اختراع به مخترع/مخترعان تعلق خواهد گرفت.

۹-۲-۲- در صورت ثبت اختراع در سایر کشورهای هدف (کشورهای غیر از بند ۱)، مشروط به درج نام دانشگاه با عنوان "مالک اختراع" به میزان ۳۰ امتیاز پژوهشی برای اعضای هیات علمی دانشگاه لحاظ خواهد شد.

۹-۲-۳- اختراعات ثبت شده خارجی که منجر به تجاری سازی شوند، مشمول ۶۰ تا ۸۰ امتیاز پژوهشی (میزان امتیاز به تشخیص به تشخیص کمیته مالکیت فکری) خواهد شد.

۹-۲-۴- در صورت تمایل جهت ثبت اختراع خارجی به منظور معرفی به مراجع ذیربط، درخواست خود را به معاونت تحقیقات و فناوری ارسال نمایند.

۹-۲-۵- در اختراعاتی که دانشگاه سهم دارد، در صورت عدم رعایت اختصاص سهم دانشگاه تخلف محسوب می شود.

۹-۳- حمایت ها و تشویق های دانشگاه از داوران :

۹-۳-۱- با تایید دفتر توسعه فناوری سلامت جهت داوری اختراعات ارجاعی به دانشگاه، ۴۰ درصد حق الزحمه داوری اختراعات سهم دانشگاه و ۶۰ درصد به داور تعلق می یابد.

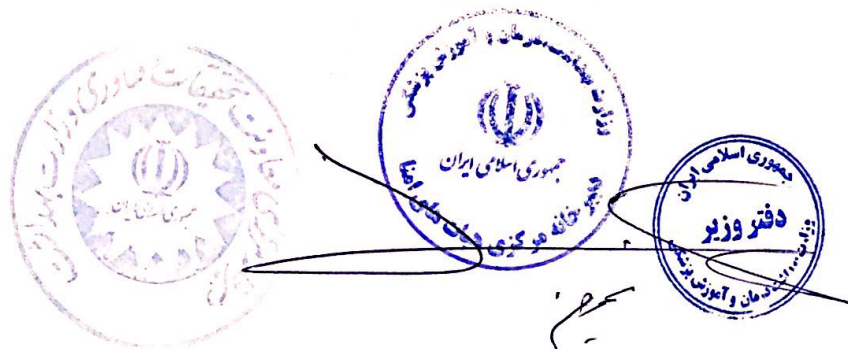
۹-۳-۲- به ازای هر داوری اختراع داخلی که توسط اعضای هیات علمی انجام می شود، یک امتیاز پژوهشی (تا سقف ۱۰ امتیاز) به عنوان امتیاز پژوهشی اعمال خواهد شد.

ماده ۱۰- حل و فصل اختلافات:

الف) واحد کمیته مالکیت فکری و نوآوری، ساز و کار حل و فصل اختلافاتی که ممکن است بین دانشگاه، پدیدآورنده / پدیدآورندگان دارایی فکری و یا حامی پیش آید را فراهم می آورد. کمیته مالکیت فکری باید نسبت به حل و فصل اختلافات در چارچوب ساز و کارهای تعیین شده و ضوابط و مقررات جاری دانشگاه اقدام کند. در صورت عدم حصول توافق با حضور طرفین یا نمایندگان آنها، موضوع به مراجع ذیصلاح ارجاع داده می شود.

ب) در متن قراردادهای داخلی قوانین ملی و نیز دادگاه های ایران و در قراردادهای خارجی، دادگاه های مورد توافق طرفین به عنوان قوانین و مراجع رسیدگی به اختلاف مشخص می شوند.

ج) در صورت بروز اختلاف نظر بین محقق و دانشگاه مسئله می بایست به کمیته داوری تصمیم گیران شامل: نماینده محقق، نماینده دانشگاه، و یک نفر داور مرضی طرفین به معرفی معاون تحقیقات و فناوری ارجاع داده شود. در صورتی که کمیته حد اکثر طی یکسال به تصمیم قطعی نرسد، محقق می تواند مراتب را از مراجع قانونی پیگیری نماید.

ماده ۱۱ - اجرا دستورالعمل:

این دستورالعمل دریا زده ماده و شش تبصره تنظیم و در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۴ در کمیته مالکیت فکری دانشگاه تصویب و لازم الاجرا است. لازم به ذکر است این دستورالعمل قابل بازنگری می باشد.

این دستورالعمل روند کار کلیه مراکز و سازمان های مرتبط با اختراع حاصل از تحقیقات و سایر فعالیت های فکری تحت نظارت بخش های مختلف دانشگاه را شامل می شود و در کلیه واحدهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه لازم الاجرا خواهد بود و کلیه پرسنل دانشگاه و نیز افرادی که در مراحل از کار تحقیقاتی خود از منابع یا تسهیلات دانشگاه استفاده کرده اند را شامل می شود. چنانچه فردی طبق موارد فوق شامل حال این دستورالعمل باشد و طرف قرارداد با محل دیگری نیز باشد که مانع واگذاری کلیه حقوق به دانشگاه شود. وظیفه دارد که قبل از امضاء هر نوع تعهد یا قرارداد، موضوع را به اطلاع معاونت پژوهشی و دفتر ثبت اختراعات و ابداعات برساند تا با توافق دانشگاه و موسسه ذیربط، حقوق طرفین لحاظ گردد.

